

Ανθυποπλοίαρχου Β. ΜΠΑΣΙΟΥΡΑ Π.Ν.

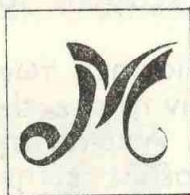
**Οι Αγώνες των Σουλιωτών
και η δράση του Λάμπρου Κατσώνη
στα πλαίσια του Ρωσοτουρκικού
πολέμου του 1787 - 1792**

Σκοπός της διαλέξεώς (*) μου είναι να σας ενημερώσω για τους Σουλιώτες και τους αγώνες τους στην Ήπειρο, το Λάμπρο Κατσώνη και τη δράση του στο Ιόνιο και Αιγαίο πέλαγος κατά τη διάρκεια του Ρωσοτουρκικού πολέμου, που άρχισε το 1787 και τελείωσε με τη συνθήκη ειρήνης του Ιασίου το 1792.

Κατόπιν θα αναφερθώ σε ορισμένα Ιστορικά συμπεράσματα, που θα σας δώσουν μια εικόνα για τις συνέπειες που είχαν οι αγώνες των Σουλιωτών και του Λάμπρου Κατσώνη στον πόλεμο αυτό.

Πρώτα όμως θα σας περιγράψω με συνομία την κατάσταση που υπήρχε, πριν την έναρξη του πολέμου στην Τουρκοκρατούμενη Ελλάδα, την Τουρκία και Ρωσία, καθώς και το Ρωσοτουρκικό πόλεμο του 1787 - 1792.

Η Τουρκία πριν το 1787.

ετά τη συνθήκη ειρήνης του Κιουτσούκ - Καϊναρτζή το 1774, μεταξύ Ρωσίας - Τουρκίας, ένα πνεύμα ανταρσίας, ολοένα και πιο έντονο, κινούσε Μουσουλμάνους και Χριστιανούς εναντίον της Πύλης και παρέλυε την κρατική μηχανή.

Ο Αβδούλ - Χαμίτ ο Σουλτάνος της Τουρκίας ήταν αδέξιος χωρίς κρίση και ενεργητικότητα και τελείως αμόρφωτος.

*) Διάλεξη που δόθηκε στη Ναυτική Σχολή Πολέμου (Εκπαιδευτική σειρά 144/1984).

Παρατηρείται αυξημένη διείσδυση στις Τουρκοκρατούμενες Ελληνικές περιοχές Αλβανών που σαν μισοφόροι φρουροί καταπίεζαν και λήστευαν Έλληνες και Τούρκους. Το 1779 αρχίζει η εκκαθάριση των Αλβανών από τον Τουρκικό στρατό. Οι κυνηγημένοι Αλβανοί άτακτοι δεν εξουδετερώθηκαν τελείως και λυμαίνονταν Θεσσαλία και Ήπειρο.

Οι Σουλιώτες αγωνίζονταν για ελευθερία και επιβίωση προκαλώντας φθορές στον Τουρκικό στρατό.

Οι Ρώσοι, με πράκτορες, προσπαθούσαν να υποκινήσουν εξέγερση στον ελληνικό χώρο. Αλλά και οι αυθαιρεσίες των κρατικών οργάνων προκαλούσαν αγανάκτηση και αιτίες εξεγέρσεως.

Οι λεηλασίες, οι φόνοι και οι εμπρησμοί ήταν συνηθισμένη εικόνα.

Μέσα από την ταραγμένη αυτή κατάσταση ξεπρόβαλε ο φιλόδοξος, έξυπνος και υποκριτής Αλή-Μπέης του Τεπελενίου γνωστός αργότερα σαν Αλή Πασάς των Ιωαννίνων.

Οι άνδρες του στρατεύματός του τον λάτρευαν και τον υπάκουγαν τυφλά. Ο Αλής μετά από ραδιουργίες, απάτες και εξαγορές, κατορθώνει το 1787, παρά τις επιφυλάξεις της Πύλης, να γίνει Πασάς των Ιωαννίνων.

Από την εποχή αυτή αρχίζουν οι προστριβές του με τους Σουλιώτες που ήταν σοβαρό εμπόδιο για την κυριαρχία του στην Ήπειρο και παράλια της Νότιας Αλβανίας.

Η Ρωσία πριν το 1787.

Αλλά και η κατάσταση στη Ρωσία, με τον ξεσηκωμό των δουλοπαρίκων και τα μέτρα που πήρε εναντίον τους η Μ. Αικατερίνη η Β', δε διέφερε και πολύ με την κατάσταση που επικρατούσε την ίδια περίοδο και στην Τουρκία. Η νίκη όμως της Ρωσίας, που αφαιρέσε από τους Τούρκους τις χώρες των Τατάρων στον Εύξεινο Πόντο με τη συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή, διαφήμιζε την Αυτοκράτειρα και εξύψωσε το ηθικό του Ρωσικού στρατού.

Η Αικατερίνη διόρισε τον Ποτέμκιν διοικητή των νέων κτήσεις της στην Κριμαία. Ο Ποτέμκιν ήταν εκείνος που συνέλαβε και εισηγήθηκε στη Μ. Αικατερίνη την ιδέα του «Ελληνικού σχεδίου» που προέβλεπε την εκδίωξη των Οθωμανών από την Ευρώπη και την επανίδρυση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, με Ρώσο Αυτοκράτορα.

Αυτή η ιδέα είχε συνεπάρει τη Μ. Αικατερίνη και αρχίζει από το 1775 προσπάθειες για την υλοποίησή της.

Προσφέρει στους Έλληνες εκτάσεις γης στην Κριμαία και δημιουργεί το Ελληνικό σώμα του Ρωσικού στρατού.

Αρχίζει συζητήσεις με τον Αυτοκράτορα της Αυστρίας Ιωσήφ τον Β' με θέμα την Ίδρυση του Νέου Βυζαντινού Κράτους και ζητά τη συμμαχία του. Ο Ιωσήφ δέχτηκε να συμμαχήσει μαζί της κατά των Τούρκων, αλλά ζήτησε και αυτός εδάφη. Η Αικατερίνη δέχτηκε.

Οι κατάσκοποι της Ρωσίας αρχίζουν ξανά τις ενέργειες για τον ξεσηκωμό των Ελλήνων με σκοπό τον αντιπερισπασμό, αλλά οι Έλληνες μετά τις άγριες σφαγές που ακολούθησαν την αποτυχία της επαναστάσεως του 1770 δεν είχαν καμμία διάθεση να κινηθούν.

Το 1787 η Μεγάλη Αικατερίνη επισκέφθηκε τις νέες της χώρες και συναντήθηκε στη Σεβαστούπολη με τον Αυτοκράτορα της Αυστρίας Ιωσήφ, με σκοπό τη μελέτη των σχεδίων του κατακτητικού της πολέμου.

Ρωσοτουρκικός πόλεμος 1787-1792.

Η Πύλη το 1787 βλέποντας την απειλή προσπάθησε από το διπλωματικό δρόμο να έλθει σε διαπραγματεύσεις με τη Ρωσία έχοντας συγχρόνως και αξιώσεις. Η Ρωσία αφού αγνόησε την Τουρκία άρχισε να κινείται εναντίον της.

Στις αρχές Σεπτεμβρίου άρχισαν οι εχθροπραξίες με την επίθεση των Αυστριακών κατά των Τούρκων στο Βελιγράδι.

Ο Ποτέμκιν ηγείται των Ρωσικών στρατευμάτων στο κύριο μέτωπο που είναι τα Βόρεια σύνορα της Τουρκίας.

Οι Ρώσοι θριαμβεύουν και τον Απρίλιο του 1788 πεθαίνει ο Σουλτάνος Χαμίτ που τον διαδέχεται ο Σελήμ ο Γ' με στρατηγό τον Τζεραρλή.

Οι αποτυχίες του Τουρκικού στρατού αναγκάζουν το στρατηγό Τζεραρλή να αυτοκτονήσει και τον διαδέχεται ο Χασάν Ρουστοκλής που κατόρθωσε να ανακόψει τους Ρώσους.

Ο Ανθυποπλοίαρχος Β. Μπασιούρας, γεννήθηκε στη Λειβαδιά Βοιωτίας το 1956. Αποφοίτησε από τη ΣΝΔ Μάχιμος Σημαιοφόρος το 1980 — Σχολείο Γ.Ε. Ανθ/ρχων, — 1983 - 84 πήρε πτυχίο Πβ 1984 - 85 και υπηρετεί από το 1980 στο Στόλο.

Την ίδια εποχή ο Αλή Πασάς ανέκοπτε τους Αυστριακούς στο Δούναβη, αλλά σε δυο μήνες αυτός αναγκάζεται να εγκαταλείψει το μέτωπο γιατί είχαν ξεσηκωθεί οι Σουλιώτες.

Το 1791 η Αυστρία, αναγκάζεται από την Αγγλία - Πρωσία - Ολλανδία να υπογράψει με την Τουρκία την Ειρήνη του Σιτισοβίου και αποχωρεί από τον πόλεμο.

Η Αικατερίνη αφήφοντας τις απειλές των Ευρωπαίων, εξακολουθεί τον πόλεμο μόνη της δημιουργώντας αντιπερισπασμό με τους Σουλιώτες που υποχρέωναν τον Αλή Πασά να κρατά τα στρατεύματά του στην Ήπειρο και με το Λάμπρο Κατσώνη που θριάμβευε στο Αιγαίο.

Φτάνοντας όμως ο Αλή Πασάς στο μέτωπο και αφού ενώθηκε με το Χασάν Ρουστοκλή η Ρωσία ανακόπτεται.

Αλλά το φθινόπωρο σταματούν οι εχθροπραξίες και στις 9 Ιανουαρίου του 1792 υπογράφεται η συνθήκη ειρήνης στο Ιάσιο της Μολδαβίας που η Ρωσία επεκτείνει τα Ν.Δ. σύνορά της μέχρι του Δνεϊστερου ποταμού και κατοχυρώνει τις κτήσεις της Κριμαίας.

Σουλιώτες.

Το Σούλι είναι περιοχή της Ηπείρου σε υψόμετρο 600 μ. στο όρος Σούλι, ανάμεσα στις κορυφές Μούργκα, Ζάβρουχο και Τουρλιάς. Οι κορυφές δεν καταλήγουν σε ομαλές πλαγιές αλλά σε απότομους γκρεμούς και φαράγγια. Ανάμεσα στους γκρεμούς, απλώνονται λεκάνες κλεισμένες γύρω-γύρω από βράχους.

Οι πρώτοι κάτοικοι του Σουλίου ήταν κράμα Ελλήνων και εξελληνισμένων Αλβανών, που έφταναν σε διαστήματα (1500-1600) από τη γύρω περιοχή, αποφεύγοντας την Τουρκική δουλεία.

Αρχίζουν να χτίζουν τα πρώτα χωριά που αποτελούν τη λεγόμενη Συμπολιτεία.

Οι Σουλιώτες, διαμορφώνοντας χαρακτήρα πολεμοχαρή, από τον τόπο και τρόπο ζωής, αλλά και λόγω ελλείψεως τροφίμων αρχίζουν τις επιδρομές στην γύρω περιοχή και επιβάλλουν στους κατοίκους να τους καταβάλλουν κάθε χρόνο φόρο σε είδη και τρόφιμα, λαβαίνοντας υπ' όψη πως και οι ίδιοι εξαναγκάζονταν να πληρώνουν το λεγόμενο χαράτσι στους Τούρκους. Το 1731 σταμάτησαν να δίνουν το χαράτσι και γίνονται συνεχώς και πιο επικίνδυνοι για την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

Τότε αρχίζει η συνεχής καταδίωξή τους από τους Τούρκους και αναγκάζονται να πολεμούν αμυντικά από τους βράχους του Σουλίου και να τους νικούν.

Κατά το 1760 η συμπολιτεία με 3 νίκες κατά των Τούρκων, το 1732, 1754, 1759, έφτανε να περιλαμβάνει όλο το Νότιο-Δυτικό τμήμα της Ηπείρου με 12.000 κατοίκους και πρωτεύουσα το Σούλι.

Η φήμη των Σουλιωτών ξαπλώθηκε και η συμπολιτεία γινόταν ολοένα και πιο ισχυρή αφού οι Σουλιώτες πέτυχαν 3 ακόμη νίκες, το 1762, 1772, 1775, φέρνοντας σε αδιέξοδο την Πύλη.

Τύπος Σουλιώτη Αγωνιστή.

Στο μεταξύ ξέσπασε το 1787 ο νέος Ρωσοτουρκικός πόλεμος και Πασάς των Ιωαννίνων μόλις είχε αναλάβει ο Αλή Μπέης του Τεπελενίου.

Ο πράκτορας των Ρώσων Λουίζης Σωτήρης έφτασε στο Σούλι και προσπαθούσε να παρακινήσει τους Σουλιώτες σε πόλεμο εναντίον του Αλή-Πασά των Ιωαννίνων με σκοπό τον αντιπερισπασμό.

Οι Σουλιώτες όμως δεν μπορούσαν να ξεκινήσουν τότε τέτοιες επιχειρήσεις γιατί από τους συνεχείς πολέμους είχαν σοβαρές απώλειες σε άνδρες και τους έλλειπαν τα απαραίτητα εφόδια, πολεμοφόδια και τρόφιμα. Άλλοι λόγοι ήταν ότι φοβόντουσαν το νεοφερμένο στην περιοχή Αλβανό Αλή-Πασά και ότι δεν είχαν εμπιστοσύνη στη Ρωσία μετά τα γεγονότα του 1770 στην Πελοπόννησο.

Ο Αλή-Πασάς όμως μετά από διαταγή του Σελήμ πήγε και αυτός στο μέτωπο στις αρχές του 1789. Η δράση του στο Δούναβη εναντίον των Αυστριακών ήταν θριαμβευτική.

Ο Λάμπρος Κατσώνης κατορθώνει να παρασύρει σε πόλεμο τους Σουλιώτες κατά των Ιωαννίνων με το επιχείρημα ότι ο Αλής έλλειπε στο Δούναβη και η νίκη θα ήταν εύκολη.

Ο Αλής όταν έμαθε τα του Κατσώνη, πήρε άδεια από το Σουλτάνο και επέστρεψε με το στρατό του στην Ήπειρο στις αρχές Μαρτίου του 1789.

Εκστρατεύει αμέσως με 10.000 Τουρκαλβανούς εναντίον των Σουλιωτών.

Οι επιχειρήσεις κράτησαν 4 μήνες και οι απώλειές του ήταν σοβαρές.

Τους Σουλιώτες βοηθούσαν και Αλβανοί μπέηδες της Βόρειας Ηπείρου που όταν έμαθαν την αποτυχία του Αλή, άρχισαν να κινούνται προς τα Ιωάννινα.

Έτσι ο Αλής άρχισε τον πόλεμο και με τους Αλβανούς Μπέηδες. Σκέφτηκε όμως να χτυπήσει τους αντιπάλους του χωριστά.

Με τη βοήθεια του Μητροπολίτη Ιωαννίνων έκλεισε ειρήνη με τους Σουλιώτες με εξευτελιστικούς γι' αυτόν όρους.

Απερίσπαστος λοιπόν ο Αλή κατόρθωσε να νικήσει τους Αλβανούς.

Οι Σουλιώτες βρήκαν το χρόνο να προετοιμαστούν και οργανωθούν.

Η Πύλη άρχισε να ανησυχεί βλέποντας τη συνεχή άνοδο και πολιτική του Αλή-Πασά, που προφασιζόμενος επίθεση των Σουλιωτών κρατούσε το στρατό του στην Ήπειρο αποφεύγοντας το Ρωσοτουρκικό μέτωπο. Οι προσπάθειες του Σουλτάνου να τον εκμηδενίσει απέτυχαν όλες.

Στις αρχές του 1791, προφασιζόμενος την συμμετοχή των Σουλιωτών στην άμυνα της Πρέβεζας, επιτίθεται με 3.000 Τουρκαλβανούς στο Σούλι καταλύοντας τη μεταξύ τους ειρήνη.

Αν και η επίθεση ήταν απρόοπτη, απέτυχε και ο Αλή υποχώρησε στα Ιωάννινα.

Ο Σουλτάνος αγνοώντας τις προφάσεις του Αλή περί Σουλιωτών, τον διατάζει να πάει στο μέτωπο κατά των Ρώσων.

Ο Αλή στο μέτωπο δημιουργεί νέα σειρά νικών.

Το φθινόπωρο οι εχθροπραξίες σταματούν και ο Αλή επιστρέφει στα Ιωάννινα στις αρχές του 1792.

Επιτίθεται με δόλο κατά των Σουλιωτών και αποτυγχάνει ξανά. Τότε συνθηκολογεί και πάλι μαζί τους.

Λάμπρος Κατσώνης.

Ο Λάμπρος Κατσώνης γεννήθηκε στη Λειβαδιά το 1752.

Πήρε μέρος στη δολοφονία του Τούρκου Αγά της Λειβαδιάς σε ηλικία 18 χρονών και κυνηγήθηκε από τους Τουρκαλβανούς που κατέβαιναν στην Πελοπόννησο το 1770.

Ο Λάμπρος Κατσώνης

«Εάν η Αυτοκράτειρα συνομολόγησε την ειρήνην της, ο Κατσώνης δεν συνομολόγησε ακόμη την ιδικήν του».

Αναγκάστηκε να καταφύγει από το Γαλαξίδι στο Λιθόρνο που ήταν κέντρο επιχειρήσεων των αδελφών Ορλώφ στη Μεσόγειο.

Εκεί κατατάχτηκε στο σώμα «ελαφρών κυνηγών» και πήρε μέρος σε διάφορες επαναστατικές απόπειρες στη Δαλματία - Ήπειρο και Ν.Δ. Πελοπόννησο.

Το 1774 ακολούθησε τους Ρώσους στην Κριμαία, πήγε στον Ελληνικό οικισμό Γενί-Καλέ και κατατάχτηκε στο «Ελληνικό Τάγμα» του Ρωσικού στρατού.

Στη Ρωσική εκστρατεία κατά των Περσών ανδραγάθησε επανειλημμένα στο Ακ-Καλεσί και έγινε λοχαγός.

Στην επανάσταση των Τατάρων της Κριμαίας, το 1785 έδειξε μεγάλα προτερήματα ναυμάχου με τις νίκες του στο Ουσάκωφ και Κιλ-Μπουρουνού και προήχθη σε ταγματάρχη.

Μετά από λίγο η Ρωσική Κυβέρνηση τον εμπιστεύεται για το «κίνημα της Μεσογείου» με σκοπό τον αντιπερισπασμό στον Ρωσοτουρκικό πόλεμο του 1787.

Στις αρχές του 1788 ο Κατσώνης αφού πήρε χρήματα πήγε στην Τεργέστη. Εκεί αγόρασε τα αναγκαία πλοία με χρήματα από πλούσιους Έλληνες και τα εξόπλισε με χρήματα της Ρωσίας. Ένα από τα πλοία ήταν το περίφημο Αμερικανικό καταδρομικό με 26 πυροβόλα, που το ονόμασε «Αθηνά της Άρκτου» και το έκανε ναυαρχίδα του.

Έτσι το Μάρτιο άρχισε τις επιδρομές του στο Ιόνιο και επειδή είχε πληρώματα άνδρες που δεν είχαν σχέση με τη θάλασσα ήταν συντηρητικός. Τον Απρίλιο κατέπλευσε στη Ζάκυνθο και επιχειρούσε από εκεί. Το Μάιο ο στόλος του έφτανε τα 7 πλοία.

Με τις επιχειρήσεις τα πληρώματα εξοικειώθηκαν και ο Κατσώνης βγήκε στο Αιγαίο και αύξησε τις επιδρομές του, συλλαμβάνοντας και λεηλατώντας ανελέητα Τουρκικά πλοία.

Φτάνοντας στα μέσα Ιουνίου στο Καστελόριζο κατεδάφισε το φρούριο της Τουρκικής φρουράς, βύθισε τουρκικά πλοία και ανάγκασε την φρουρά να φύγει απ' το νησί. Κατόπιν έπλευσε προς Κύπρο - Συρία - Αίγυπτο λεηλατώντας τις ακτές.

Η Πύλη αναγκάστηκε να στείλει Τουρκικά πλοία για να «καθαρίσουν» το Αιγαίο. Στις 31 Αυγούστου οι δυο στόλοι συναντήθηκαν στην Κάρπαθο. Ο Κατσώνης νίκησε τους Τούρκους και λαφυραγώγησε τα μεταγωγικά τους.

Το Σεπτέμβριο επέστρεψε με το στόλο του στην Ζάκυνθο τερματίζοντας τις επιχειρήσεις του 1788.

Οι ειδήσεις προκάλεσαν το θαυμασμό της Μ. Αικατερίνης ονομάζοντας τη μοίρα του Λ. Κατσώνη «συγκρότημα» του Ρωσικού Στόλου.

Για να γίνει ο αντιπερισπασμός περισσότερο οργανωμένα η Αικατερίνη στέλνει τον πρίγκηπα Μασιζέρσκυ να κανονίσει την υπόθεση. Όμως ο Κατσώνης επειδή ήθελε να ναυτολογεί ο ίδιος τα πληρώματά του και να προάγει τους αξιωματικούς του κατά την κρίση του, έφτασε με τον Μασιζέρσκυ σε προστριδή γιατί αυτός προσπαθούσε να επιβάλλει τις Ρωσικές αντιλήψεις. Για να λυθεί η διαφορά στις 13 Οκτωβρίου ο Κατσώνης απέπλευσε με το μεγαλύτερο μέρος του στόλου του και πήγε με το Μασιζέρσκυ στην Τεργέστη.

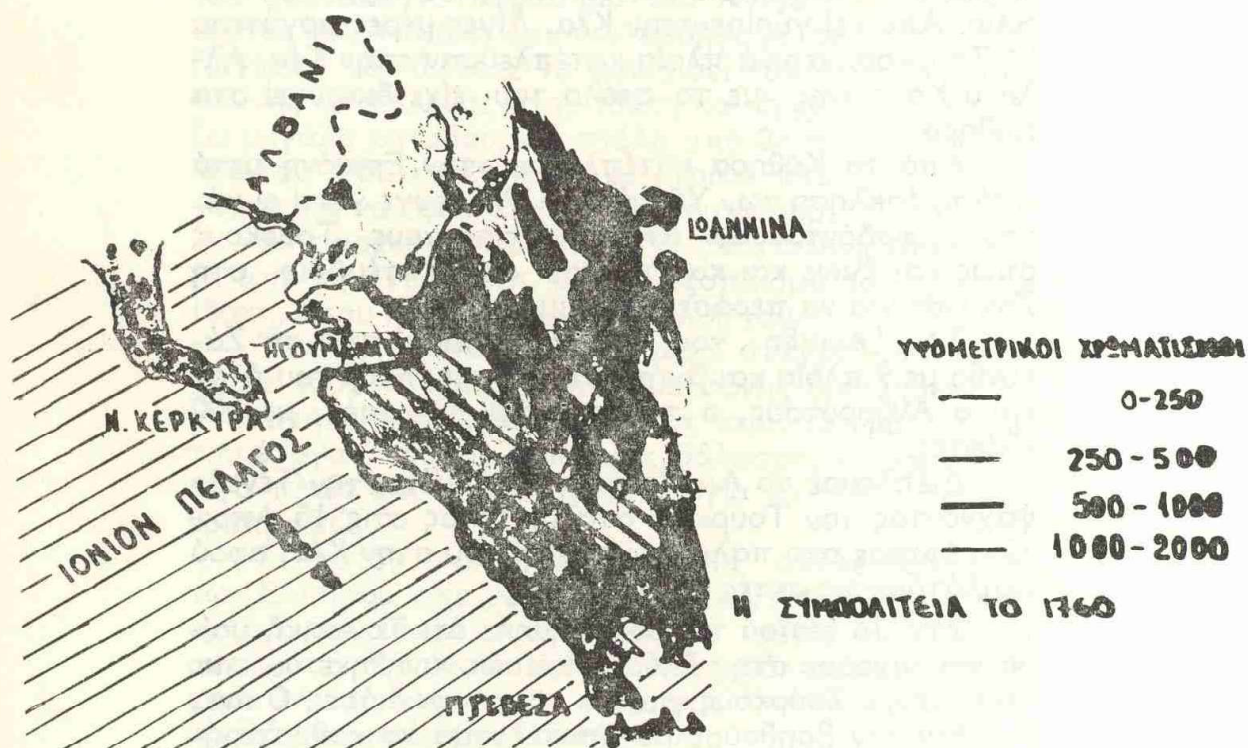
Εκεί επικράτησε ο Μασιζέρσκυ και φυλάκισε τον Κατσώνη τον Ιανουάριο του 1789. Τη λύση της δια-

φοράς ανέθεσαν στον πρεσβευτή της Ρωσίας στη Φλωρεντία που ελευθέρωσε τον Κατσώνη και διέταξε τον Μασιζέρσκυ να επιστρέψει αμέσως στη Ρωσία.

Αφού ετοιμάστηκε στην Τεργέστη ο Κατσώνης απέπλευσε τον Απρίλιο για να προσβάλλει το Δουλτσίνο όπου 12.000 Τουρκαλβανοί είχαν διαταγή να πάνε δια θαλάσσης στη Μ. Ασία και Συρία όπου είχε ξεσπάσει επανάσταση. Τον Τουρκικό στόλο νίκησε έξω από το Δουλτσίνο συλλαμβάνοντας 7 πλοία.

Κατόπιν αποβιβάστηκε και κατέσφαξε τους Τουρκαλβανούς.

Κατόπιν έκανε την εμφάνισή του στους Παξούς και στις αρχές Μαΐου στην Ύδρα. Τέλος έφτασε στην Κέα και έφτιαξε εκεί το ορμητήριό του.

Ο Αβδούλ - Χαμίτ σκέφτηκε ότι διέτρεχε κίνδυνο από τον Κατσώνη και γιαυτό έστειλε τον Πεσκήρ-Αγά-Γιουσούφ να εξαγοράσει τον Κατσώνη. Αυτός απέρριψε όλες τις δελεαστικές προτάσεις που Τούρκου πιστεύοντας πλέον στην απελευθέρωση της Ελλάδας.

Είχε αρχίσει όμως η προετοιμασία της Τουρκίας με 18 πλοία για να πολεμηθεί ο Έλληνας καταδρομέας.

Τα Μάιο όμως τα 18 πλοία διασκορπίστηκαν από τον Κατσώνη μετά από σύντομη μάχη στην περιοχή μεταξύ Τήνου - Μυκόνου.

Τον Ιούνιο ο Κατσώνης πήρε μέρος σε επιχειρήσεις στο Θερμαϊκό Κόλπο με Ρωσική μοίρα με διοικητή τον Λορέντζι.

Στις αρχές Ιουλίου οι μοίρες του Κατσώνη και του Λορέντζι βρίσκονταν στις Κυκλάδες και στις 4 Ιουλίου επετέθησαν σε μια Τουρκική μοίρα που βρίσκονταν στα στενά Σύρου - Πάρου και την έτρεψαν σε φυγή. Μετά την συμπλοκή ο Κατσώνης κατέπλευσε στην Κέα.

Τον Αύγουστο απέπλευσε με προορισμό την Ύδρα γιατί είχε πληροφορίες ότι εκεί ναυλοχούσαν εχθρικά πλοία.

Στις 3 Αυγούστου συνάντησε Τουρκοαλγερινά πλοία στη Μακρόνησο και τα κυνήγησε μέχρι το Ναύπλιο. Από κεί γύρισε στην Κέα. Λίγες μέρες αργότερα 26 Τουρκοαλγερινά πλοία κατέπλευσαν στην Κέα. Αλλά ο Κατσώνης με το στόλο του είχε διαφύγει στα Κύθηρα.

Από τα Κύθηρα κατέπλευσε στην Ερμιόνη μετά από πρόσκληση των Υδραίων. Αλλά έφυγε γιατί οι κάτοικοι φοβόντουσαν αντίποινα από τους Τούρκους όπως και έγινε και κατέπλευσε το Σεπτέμβριο στη Ζάκυνθο για να περάσει το Χειμώνα.

Την Άνοιξη του 1790 απέπλευσε από τη Ζάκυνθο με 9 πλοία και βγήκε στο Αιγαίο. Μαζί του ήταν και ο Ανδρούτσος, ο πατέρας του Οδυσσέα, με 500 κλέφτες.

Διέπλευσε το Αιγαίο φτάνοντας μέχρι την Τένεδο ψάχνοντας τον Τουρκικό στόλο. Τέλος στις 15 Απριλίου έφτασε στο παλιό ορμητήριό του στην Κέα, αφού λεηλάτησε τις ακτές της Μ. Ασίας.

Στις 16 Μαΐου πληροφορήθηκε ότι Τουρκική μοίρα ναυλοχούσε στην Σκύρο. Αμέσως κινήθηκε να επιτεθεί στους Τούρκους για να τους αιφνιδιάσει. Ο άνεμος δεν τον βοήθησε με αποτέλεσμα να καθυστερήσει και να δεχθεί ο ίδιος επίθεση στις 17 Μαΐου στο στενό Άνδρου - Ευβοίας, από τον Τουρκικό στόλο που επικεφαλής ήταν ο Κιουτσούκ-Χουσεΐν, με πρώτο πλοίαρχο τον Υδραίο Γ. Βούλγαρη.

Η συμπλοκή ήταν σφοδρή και κράτησε μέχρι το απόγευμα που οι Τούρκοι άρχισαν να υποχωρούν. Ο Κατσώνης άρχισε την καταδίωξη. Ο άνεμος όμως δε βοήθησε στην καταδίωξη και δυο πλοία του Κατσώνη απομακρύνθηκαν τόσο ώστε δεν μπόρεσαν να γυρίσουν ούτε την επόμενη μέρα. Έτσι ο Κατσώνης έμεινε με 7 πλοία. Τη νύχτα όμως ο Τουρκικός στόλος ενισχύθηκε από την Αλγερινή μοίρα που ήταν επικεφαλής ο Τζεζαερλή Αχμέτ. Στις 18 Μαΐου ο Τουρκαλγερινός στόλος έπεσε στο στόλο του Κατσώνη. Από τα 7 πλοία τα δυο σώθηκαν και με σοβαρές ζημιές κατόρθωσαν να διαφύγουν παίρνοντας μαζί τους και

τον Κατσώνη που το πλοίο του βυθίστηκε. Οι επιβαίνοντες στον Τουρκικό στόλο Υδραίοι στιχούργησαν το παροιμιώδες:

«Σαν σ' αρέσει μπάρμπα Λάμπρο
ξαναπέρν' από την 'Ανδρο».

Μετά την καταστροφή στην 'Ανδρο κατέφυγε στη Μήλο.

Στις 23 Μαΐου με τα υπολείμματα των πληρωμάτων του κατέπλευσε στα Κύθηρα όπου κατέπλευσαν και τα πλοία του που δεν είχαν πάρει μέρος στη ναυμαχία.

Η Αικατερίνη που πληροφορήθηκε τα γεγονότα του απένειμε το παράσημο του Αγίου Γεωργίου κάνοντάς τον Ιππότη και τον προήγαγε σε χιλιάρχο. Ο Ποτέμκιν τον διέταξε να συνεχίσει τον αγώνα. Ο Κατσώνης κατέπλευσε στην Ιθάκη και άρχισε να ετοιμάζει μεγάλο καταδρομικό στόλο από 24 πλοία. Στο τέλος του 1790 κατέπλευσε με μερικά πλοία στην Τεργέστη για να εξοπλίσει το νέο του στόλο.

Στις αρχές Ιουνίου του 1791 ο Κατσώνης απέπλευσε από την Τεργέστη, με τον εξοπλισμό του, για την Ιθάκη, όπου ήταν έτοιμος ο στόλος του.

Τον Αύγουστο όμως οι Ρώσοι υπέγραψαν ανακωχή με τους Τούρκους και ο Κατσώνης διατάχθηκε να σταματήσει τη δράση του. Τα περισσότερα πλοία του έφυγαν από τις Ελληνικές θάλασσες και έμεινε με λίγα πλοία και απογοητευμένος για το τέλος των εχθροπραξιών.

Γι' αυτόν «άλλη μια ευκαιρία απελευθέρωσης των Ελλήνων είχε χαθεί». Το τελειωτικό πλήγμα στα σχέδιά του έδωσε η συνθήκη του Ιασίου το 1892. Η αντίδρασή του ήταν: «Εάν η Αυτοκράτειρα συνομολόγησε την ειρήνην της ο Λάμπρος Κατσώνης δε συνομολόγησε ακόμη την ιδική του».

Και συνέχισε τον αγώνα του κατά των Τούρκων.

Σύνοψη και Συμπεράσματα.

Σύνοψη

Με την κήρυξη του νέου Ρωσοτουρκικού πολέμου 1787-1792 η Αικατερίνη Β' προσπάθησε στην αρχή με τη βοήθεια των Αυστριακών να επανιδρύσει τη Βυζαντινή αυτοκρατορία.

Γιαυτό με τους πράκτορές της και τον Λ. Κατσώνη ξεσήκωσε τους Σουλιώτες που με συνεχείς επιδρομές εναντίον του Αλή-Πασά κρατούσαν αυτόν στα Ιωάννινα και την 'Ηπειρο σε αναβρασμό.

Από την άλλη πλευρά ο Λ. Κατσώνης επικεφαλής μοίρας στόλου χωρίς ουσιαστική βοήθεια από τους Ρώσους προξένησε τα έτη 1788, 89 και 90 σημαντική φθορά στον αριθμητικά και ποιοτικά ανώτερο Τουρκο-

αλγερινό στόλο που ήταν συγχρόνως εναντίον της Ρωσίας στον Εύξεινο Πόντο.

Συμπεράσματα

Βλέπουμε ότι με τους αγώνες τους οι Σουλιώτες απομακρύνουν τον Αλή-Πασά από το Ρωσοτουρκικό μέτωπο και στη συνέχεια κρατούν τα στρατεύματά του στην Ήπειρο (ενώ θα μπορούσαν να πολεμούν), λαμβάνοντας υπ' όψη τη δράση του Αλή-Πασά τις 2 φορές που αυτός πήγε στο μέτωπο.

Άρα, βλέποντας τη μικρή σχετικά, σύμφωνα με το σχέδιο, επέκταση της Ρωσίας, μπορούμε να πούμε ότι οι Σουλιώτες έπαιξαν σοβαρό ρόλο στην έκβαση του πολέμου κρατώντας τον Αλή Πασά στην Ήπειρο.

Παράλληλα ο Λ. Κατσώνης με την κυριαρχία του στο Αιγαίο εξασφάλισε συνεχή παραμονή Τουρκικού στόλου στο Αιγαίο για τη δίωξή του, που θα μπορούσε ο στόλος αυτός να βρίσκεται και να μάχεται εναντίον των Ρώσων στα Βόρεια σύνορα της Τουρκίας που ήταν το πραγματικό θέατρο των επιχειρήσεων. Συγχρόνως λεηλατώντας τα Τουρκικά μεταγωγικά και παράλια παρέλυε την Τουρκική Αυτοκρατορία.

Άρα ο Λ. Κατσώνης πέτυχε τον σκοπό της Ρωσίας δημιουργώντας σοβαρότατο αντιπερισπασμό.

Τελειώνοντας θα ήθελα να τονίσω τις βλέψεις της Ρωσίας στο Αιγαίο και γενικώτερα στη Μεσόγειο με το «Ελληνικό σχέδιο», καθώς επίσης και την από τότε πολιτικοστρατιωτική συμπαράσταση των Δυτικοευρωπαϊκών δυνάμεων, προς την Τουρκία, προκειμένου να έχουν φιλικές σχέσεις μαζί της.

Β. ΜΠΑΣΙΟΥΡΑΣ

Ανθυποπλοίαρχος Π.Ν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ. Εκδοτικού Οργανισμού «Φοίνιξ».

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ. Εκδοτική Αθηνών Α.Ε.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ. Παπαρρηγοπούλου.

ΤΟ ΣΟΥΛΙ, ΟΙ ΣΟΥΛΙΩΤΕΣ ΚΑΙ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΠΟΤΣΑΡΗ.

Αντιναυάρχου Δ. Α. Οικονόμου.